

התעמלות מתמדת. אחת הפעולות הראשונות להחזרת הכוח לאברים משותקים בחלקם היא התעמלות מתמדת. כדי להקל על כאבי הילד בשעת ההתעמלות מכניסים אותו לאמבט של מים פושרים; החום המלפף את גופו הקטן של הילד בהיותו נתון בתוך המים, מרגיע את הכאבים והמים נוטלים את משקל האברים ומרשים לילד להניעם ביתר קלות.

לפעולה כלשהי. בתחילה מרכוה הטיפול במתיחת השרירים לאורכם המלא ובאימונם, כדי למנוע עיוות מהמיד של האברים. יחד עם זאת נערך גם תרשים של השרירים והעצבים, לפי כוחם ופעילותם, נקבעים אימונים מפורטים לכל חלק.

כאשר חלק מהשרירים משותק, נוטים שרירים אחרים אשר כוחם נשאר בהם למשוך בחזקה יתירה ולערער את שיווי מש-

לו פוליו יהיה קטן ממספר הילדים שלא קיבלו את הזריקה, יהיה זה צעד חשוב ביותר לקראת ניצחון סופי על הווירוס הקטלני.

בכל זאת נשאר, עד היום, מקור המחלה וסיבות התפשטותה והעברתה לאנשים, סוד כמוס. אך למעשה הסיכויים לתפוש פוליו הם קטנים מאד — קטנים מהסיכויים לשבור רגל או להידבק בשפעת.

אמנם יש סימנים כי החירוס מועבר מאדם לאדם על ידי מגע הדוק אך מניחים, למשל, כי אינו מועבר על ידי התפשטות או שעול. הוא יכול לעבור באוכל, או דרך צלחות או ידיים נגועות (כדוגמת טיפוס מעיים ודיזנטריה), כפי שהוא יכול גם להמצא בתוך העפר שבאוויר. הוא גם נמצא במערכות העיכול של אנשים בריאים שאינם מראים כל סימן של מחלה. אנשים אלה יכולים, בכל זאת, להיות הנושאים המפיצים את המחלה. כאשר לשאלה מדוע אנשים מסויימים רגישים למחלה ואחרים מהוסנים מפניה — אין איש יודע לענות בוודאות.

גם התרבות המקרים כחדשי הקיץ אין לה עדיין הסברה מוסמכת. ההחלטה למנוע את הרחצה בים תלאביב נובעת, בין השאר, מכך שאנשים שהתרחצו במים מזוהמים על ידי מייבוב הודבקו בחירוס. אולם גם כאן אין כל בטחון כי המים הם שהעבירו את הווירוס. האמת הפשוטה והמצערת היא כי אין איש בעולם היודע בוודאות כיצד מתפשט הפוליו, כפי שאין יודעים את מי הוא יתקיף, מתי וכיצד — או כיצד למנוע את הדבר.

חינוך לאלפי תנועות

אחרי השלב האקוטי של המחלה — שלב הנמשך ימים אחדים בלבד, בהם מגיעה התפתחות הווירוס לשיאה — מתחיל הטיפול הממשי בתוצאות הפוליו. רופאים ופיזיותרפאים מומחים מקבלים לידיהם את הגוף הנפגע, בעל האברים המשותקים והמיוסרים, משתדלים להחזירו לקדמותו. עיקר טיפולם מכוון לפתח את התאים שנשארו שלמים, או שלא נפגעו קשות, לחזק את השרירים המסוגלים עדיין

דקות לפני שהעביר קופים את הווירוס הפוליו, הזריק בדמם זריקות של גמא גלובלין שנלקחו מבני-אדם. אף קוף אחד מבין אלה שקיבלו את הזריקה לא קיבל שיתוקים.

זריקות ומים פשוטים

למרות שהנסיונות היו מעודדים ביותר ריסנו אנשי המדע את התלהבותם; אמנם גמא גלובלין עזר לכמה קופים, אך

הרופא מקבל לידיו אבר צמוק וחלוש. כדי להחזיר יונו ולחזק את השרירים והעצבים הפגועים דרושה ממנו עבודה ומסירות בלתי-מוגבלות.

קלו של האבר. במקרים אלה משתדלים הרופאים לחזק את השריר הנחלש לדוגמה שיוכל להפעיל כוח נגדי שווה לשריר החזק ממנו. אם הדבר אינו אפשרי, יש וצריכים לנתחו, לקשור אותו לשריר בריא במקום השריר המנוון. זהו תהליך קשה וממושך אשר בו יש לחנך מחדש כל

שריר אחד בידה של נמקה, בת משק, נחלש; היד נתעוותה. לתקון העיוות מכניסים את היד בעלת השריר החלש לתוך גבס.

מה בדבר ילדים? הקרן החלה בהזרקות גיוסויים נרחבות בכל אזורי ארצות-הברית. רופאיה יצאו, חוליות חוליות, לערים ולכפרים כשאתם זריקות של גמא גלובלין ושל מים פשוטים. מבלי להודיע למתנדבים לגיוסויים איזה משני החמרים מוזק לתוך עורקיהם החלו בהזרקות המוגנים. אם יתברר כי בין אלה שקיבלו זריקות גמא גלובלין מספר הילדים שיקב-